

РЕШЕНИЕ

№ 6640

гр. София, 03.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 24.04.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора Стоянова и при участието на прокурора Яни Костов, като разгледа дело номер **3609** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс вр. чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Образувано е по искова молба, подадена от Г. С. С., ЕГН [ЕГН], с адрес: [населено място],[жк], [улица], ет. 1, ап.2, чрез адв.С. П., срещу Столична дирекция на вътрешните работи (СДВР), с която са предявени следните искове за заплащане на обезщетение общо в размер на 5143, 20 лв: обезщетение за нанесени имуществени вреди в размер на 143.20 лв., направени разходи за консултации, лечение и лекарства за очите му, обезщетение за неимуществени вреди – болки и страдания в размер на 5000 лв., ведно със законната лихва до окончателното изплащане на сумите, за които се твърди, че са настъпили в резултат на противоправни действия на служители на СДВР и които са в пряка връзка с полицейско насилие упражнено върху него на 02.09.2020г.

В исквата молба се посочва, че на 02.09.2020 г., около 10:30 часа, ищецът се намирал сред протестиращите на площада между Българска народна банка /БНБ/ и Народното събрание 2 /Парламент – нова сграда/, извън обявената 20 метрова зона за сигурност по чл.7 от Закона за събранията, митингите и манифестациите. Сочи, че охраната на протеста била обезпечена от СДВР и структурите на МВР, които били под ръководството на СДВР. Твърди, че протестиращите се опитвали мирно да преминат в посока Военния клуб, но били спрени от полицейски бусове, наредени в плътен кордон между Парламента и БНБ. Счита, че с описаните действия, служителите на

ответника му отнели правото на свободно придвижване без да е налице законова забрана или административен акт, ограничаващ тези негови права, произтичащи от чл.35, ал.1 КРБ и чл.5, § 1 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи. Към онзи момент, ищецът сочи, че бил обърнат с лице към Президентството и без да участва лично в актове на физическа или вербална агресия срещу полицаите, бил обграден от полицейски служители, без идентификационни номера, които започнали да пръскат върху него и хората около него с флакони, съдържащи сълзотворен спрей „SABRE R. МКЗ“. Твърди, че след като бил обял със сълзотворен спрей, инстинктивно приклепнал към земята и се свил, тъй като бил в замаяно състояние, загубил ориентация, изпитвал силни болки в очите, които не спирани да сълзят и трудно си поемал дъх. Соци, че впоследствие разбрал, че докато бил в описаното безпомощно състояние, един от полицаите изпразнил от разстояние около метър флакон със сълзотворен спрей в синя туба в лицата и телата на него и хората, които били в неговото състояние. С посочените по-горе действия на служителите на ответника, за ищеца настъпили неимуществени вреди, изразяващи се в претърпени физически болки и страдания от обгазяването със сълзотворен спрей и чувство за несправедливост, че като мирно протестиращ гражданин е бил обект на такива действия. Ищецът твърди, че след като бил обгазен със сълзотворния спрей от полицейските служители, получил силни болки в очите (особено в лявото), които не спирани да сълзят, както и че трудно си поемал дъх, лицето му „горяло“, а в продължение на няколко минути не бил в състояние да вижда. Соци, че парещото усещане и болката продължили през следващите няколко часа, до вечерта на същия ден. Твърди, че месец по-късно в лявото му око се появила мътнина – черна по периферията и жълта в средата, каквато впоследствие се появила и в дясното му око. Според ищеца, от тогава започнали проблемите му с очите, каквито преди това нямал. На 10.03.2021 г. отишъл на преглед на очите, резултатите от който били описани в амб. лист № 521/10.03.2021 г. След този преглед започнал лечение с медикаменти, като до настоящия момент заплатената от ищеца сума за медикаменти била в размер на 143.20 лв., за която претендира обезщетение за имуществен вреди.

В съдебно заседание, ищецът, чрез процесуалния си представител - адв. П., моли съда да уважи исковата претенция като основателна и доказана в пълен размер. Счита, че по делото са събрани достатъчно доказателства, че цялата организация и ръководство са били възложени на СДВР, поради което именно тя е отговорна за действията на всички полицаи, независимо от структурата, в която са. На следващо място, счита за доказани претърпените от ищеца болки и страдания по време на протеста, както и последвалата, в резултат на неконтролираното използване на спрея от служители на ответника, увреда на неговото зрение. Претендира присъждане на разноски по списък.

Ищецът /лично/ заявява, че си спомнял млад мъж, който бил натиснат от двама полицаи. Спуснал се да помогне и в този момент директно го напръскали със спрей в лицето. Твърди, че го пръскали по главата и тялото и цялата му блуза била оранжева. Заявява, че не познавал разпитания свидетел Г. С. преди протеста. Помнел, че след като бил напръскан, двама души го хванали и го извели на безопасно място. Твърди, че изживял силна болка, жестоко парене, главата му се пръскала, както и че всичко това му повлияло психически.

Ответникът – СДВР в подробен писмен отговор оспорва предявените претенции по основание и размер, недоказани и неоснователни, както и неправилно насочени само

срещу СДВР, при положение, че не само полицейски служители от СДВР са участвали в охрана на този протест, а и служители на дирекция „Жандармерия“ и останалите структури на МВР от областни дирекции. Не е доказано незаконосъобразно действие на служител на ответника. Излага съображения за недоказаност на вредите. При условията на евентуалност първи искане за намаляване размера на исковете като прекомерни.

В съдебно заседание чрез процесуалния си представител юрк. П., ответникът изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковете. Счита, че от събраните по делото доказателства не станало ясно по безспорен начин, че ищецът е бил напръскан със сълзотворен спрей от силите на СДВР. По отношение на свидетелските показания, счита, че същите са неясни. Обръща внимание, че не са представени медицински документи, от които да стане ясно какво е било зрението и здравословното състояние преди процесната дата 02.09.2020 г. В условията на евентуалност, моли съда да намали размера на исканите обезщетения. Не прави възражение относно искания адвокатски хонорар. Претендира юрисконсултско възнаграждение в минимален размер.

Представителят на Софийска районна прокуратура изразява становище за основателност на иска и моли съда да отсъди обезщетение по справедливост.

Административен съд София град, I отделение, 6-ти състав, като взе предвид изложените от страните доводи и извърши преценка на доказателствата, приема за установено следното от фактическа страна:

Между страните не се спори, че на 02.09.2020 г. ищецът Г. С. е участвал в протест, провеждан в [населено място], в пространството между сградата на Българска Народна Банка и сградата на Народното Събрание (бивш партиен дом). Общозвестно е, че това пространство обхваща части от площад „А. Б.“ и площад „К. А. Г“.

С писмо, изх. № СОА22-ДИ11-10980-/1/ от 14.12.2022 г. /л.97/, директорът на дирекция „Сигурност“ е приложил два броя схеми на зони за сигурност, утвърдени от кмета, от 02.09.2020 г. за осигуряване на охрана около района на Народното събрание 1 и 2. Видно от приложените схеми, обособените зони за сигурност касаят пространството от 20 метра, измерено от всички страни на сградите на Народно събрание 1 и Народно събрание 2.

Видно от т. 3 на представената от ответника СДВР план-разстановка рег. № 513р-72957 от 01.02.2020 г., утвърдена от Директора на СДВР (л. 12), на 02.09.2020 г. за времето от 08,00 часа до 22,00 часа пред паркинга на БНБ, Министерски съвет и [улица](в частта, обхващаща сградата на Народното събрание) е имало заявено в Столична община искане за провеждане на протест с искане за оставка на правителството на Б. Б. и главния прокурор И. Г.. Организатор на протеста е била политическа партия „Да България“. В същия за ръководител на специализирана полицейска операция е назначен ст. комисар Ан. З. с помощници: комисар Р. С., комисар М. С., комисар Т. Т., комисар Н. Н., гл. инспектор Пл. К., комисар Б. Т. и гл. инспектор С. С..

Видно от план за териториално разделение на охраняваното мероприятие /л.15/, 01 Оперативен район Г. с отговорник комисар М. С., позивна № 26 с помощник комисар Б. Т., позивна „П.“, включва ООР в района на пл. „Независимост“, пл. „А. Б.“, по [улица]до кръстовището с [улица]включително, както и зоните за сигурност на Министерски съвет и Президентството. Оперативен район 02 Г. с отговорник комисар Т.Т., позивна № 28 обхваща паркинга пред БНБ, паркинга между сградите на

Народното Събрание и Националната художествена галерия и заключеното пространство между [улица], [улица] и сградата на Народното събрание. Общите задачи включват: изграждане на ФБ и кордони по разпореждане на ръководителя, според оперативната обстановка; да не допускат преминаване на противостоящи групи от протестиращи и смесване на участниците с противостоящи по убеждение граждани; да се води наблюдение и да се докладва за сформирани на групи от граждани и направленията на придвижване. Посочено е, че всички сили, участващи в мероприятията следва да бъдат оборудвани с предпазни щитове и каски, боди –камери и жилетки „Антиконфликт“.

Видно от т. 5 на заповед № 484з-1323/01.09.2020 г. на директора на Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма” (л. 26), по време на провеждане на протестите, служителите на дирекцията е следвало да бъдат снабдени и оборудвани с щитове, шлемове, щурмови палки, белезници и радиосредства.

В доклад рег. № 6809р-48429/13.10.2020 г. на Зонално жандармерийско управление – С. /ЗЖУ/ към Дирекция „Жандармерия при Главна дирекция „Жандармерия, специални операции и борба с тероризма“ /л.79/ е посочено, че на 02.09.2020 г. във 02 Оперативен район, включващ опазване на обществения ред в района на обектите „Народно събрание-2“, Министерски съвет“, Президентство“ са били обособени 52 служители на ЗЖУ-С., между сградите НС-2 и Н., с готовност за изграждане или уплътняване на кордони с отговорник „П. -900“. Посочено е, че към 08:10 часа от протестиращите е бил направен опит за пробиване на кордона, изграден между обектите НС-2 и БНБ. Посочва се, че от страна на протестиращите е бил оказан силен натиск върху полицейските служители и са били нанесени материални щети по служебните автомобили. Към този момент е била използвана физическа сила, изразяваща се в изтласкване и спиране на протестиращите тяло в тяло.

Във връзка с възложената проверка е изготвен втори доклад рег. № 6809р-49538/22.10.2020 г. /л.82/, в който освен констатациите в описания първи доклад са прибавени и взети обяснения от служители на 3. жандармерийски управление, [населено място], взели участие в охраната на протестите и данните от видеозаписите от камерите за наблюдение намиращи се в района на площад „К. А. Г” (най-вече по фасадата на сградата на БНБ). Записите са били на оптични носители и съдържали кадри, разпространени от средствата за масово осведомяване и такива, предоставени от системата за видео-наблюдение на БНБ.

Видно от отразените в документа сведения на жандармерийските служители, същите са участвали в изграждането на кордон в югоизточната част на обект „Народно събрание” на [улица] и са получили предварителни указания от „колегите от С. (Специализирани полицейски сили)”, сформирали групи за задържане, при почукване по рамото да им осигурят коридор за задържане на лицата, нарушаващи обществения ред и отвеждането им зад кордона. Около 11,00 часа, те осигурили такъв коридор на колегите си от С., но не са участвали в задържането на лица.

В т.4 от допълнителния доклад е посочено, че при прегледа на видео-записите, записани върху диска, от средствата за масово осведомяване, за което е изготвен протокол, се установило, че в 02,31 минута от началото на записа, трима служители на МВР, с черни шлемове и тактически елечи с надпис ОСПС-СДВР, държат сини флакони и пръскат насъбралото се множество пред тях с оранжева субстанция, от която видно има ефект на сълзотворен спрей. В 06,42 минута от началото на записа, служители на МВР, идентични с на тези от предходния запис употребяват лютив

спрей срещу тълпата. На записите се виждали оператор и репортер на телевизия Б., които също били обгазени, а също и лица, които били видимо под въздействие на спрея и търсещи течност, за да премахнат въздействието му.

В молба от 06.01.2023 г. /л.106/, гл. юрк. В., пълномощник на СДВР е посочил, че след извършена повторна проверка в сектор „Въоръжение“ към отдел „Управление на собствеността и социални дейности“ при СДВР относно произхода на спрейове „SABRE R. МКЗ“, използвани по време на протеста пред Народното събрание, проведено на 02.09.2020 г., е установено, че за предоставените такива на СДВР няма данни за партиден номер. На следващо място е посочено, че е констатирано, че всички наличности от този модел, които са използвани от СДВР към процесната дата са били със срок на годност до ноември 2021 г., респективно до 2023 г. По изложените съображения, моли съда да приеме, че към 02.09.2020 г., спрейовете „SABRE R. МКЗ“ са били годни за употреба и евентуалната им такава не е представлявала опасност за здравето и живота на лицата, срещу които са използвани.

По делото са представени договор за обществена поръчка УРИ 5785. опд-42/02.06.17 г. /л.111/, сключен между дирекция „Управление на собствеността и социални дейности“ /възложител/ и „Спешъл Тактикъл Съплайс“ ЕООД /изпълнител/, с предмет доставка на общо 380 бр. сълзотворен спрей, в т. ч. сълзотворен спрей индивидуален малък 330 бр. и 50 бр. голям спрей. Спрейовете са закупени и предадени с приемо-предавателен протокол на централен оръжеен склад, находящ се в[жк], на [улица] /л.121/. Видно от същия договор е, че гаранционният срок на доставените стоки е 2 години и запазване на експлоатационните характеристики 5 години.

Видно от квитанция № 177099/6 /л.123/, на 16.06.2017 г. ОСПСОВОП-СДВР е поръчал от Ц.-МВР- Захарна фабрика 100 бр. сълзотворен спрей /малък/.

Видно от квитанция № 177097/5 /л.124/, на 15.06.2017 г. ОСПСОВОП-СДВР е поръчал от Ц.-МВР- Захарна фабрика 50 бр. сълзотворен спрей /голям/.

От представеното техническо предложение за пазарно проучване с предмет „Доставка на сълзотворен спрей - индивидуален малък и сълзотворен спрей - голям“ /л.133/ е видно, че сълзотворните спрейове са нетоксични, съдържащи вещество Major Capsaicinoids (капсаициноидите са активните и причиняващи болка компоненти на лютия пипер), 10% ОС О. Capsicum- червен пипер, незапалимо вещество и MM SHU. Големите спрейове съставляват устройство за разпръскване на веществото О. Capsicum- червен пипер, електрически неутрално, съвместимо с други помощни средства с нетоксично дразнещо въздействие върху човешкия организъм. Посочено е, че активното вещество е одобрено от Министерство на здравеопазването.

Представен е и договор за обществена поръчка УРИ 5785. опд- 106/14.11.18 г. /л.125/, сключен между дирекция „Управление на собствеността и социални дейности“ /възложител/ и „Спешъл Тактикъл Съплайс“ ЕООД /изпълнител/, с предмет доставка сълзотворен спрей „SABRE R. МКЗ“ индивидуален малък 842 бр. и 100 бр. голям спрей. Спрейовете са закупени и предадени с приемо-предавателни протоколи на централен оръжеен склад, находящ се в[жк], на [улица] /л.145 и л.147/. Видно от същия договор е, че гаранционният срок на доставените стоки е 2 години и запазване на експлоатационните характеристики 5 години.

Видно от квитанция № 675412 от 08.05.2019 г., Ц. -2 СДВР е получила 387 бр. малък сълзотворен спрей и 30 бр. голям сълзотворен спрей с калъф.

Сключен е договор за обществена поръчка УРИ 5785. опд- 145/26.11.19 г. /л.150/ между дирекция „Управление на собствеността и социални дейности“ /възложител/ и

„Спешъл Тактикъл Съплайс“ ЕООД /изпълнител/, с предмет доставка сълзотворен спрей „SABRE R. МК3“ индивидуален малък 331 бр. и 160 бр. голям спрей . Спрейовите са закупени и предадени с приемо-предавателни протоколи на централен оръжеен склад, находящ се в[жк], на [улица] /л.165 и л. 167/. Видно от същия договор е, че гаранционният срок на доставените стоки е 2 години и запазване на експлоатационните характеристики 5 години.

Видно от квитанция № 797934 от 24.02.2020 г. /л.165/, Ц. -2 СДВР е получила 75 бр. малък сълзотворен спрей и 25 бр. голям сълзотворен спрей с кобур за бедро.

В квитанция № 837027 от 02.09.2020 г. /л.170/, е посочено, че Оръжеен склад № 2, сектор Въоръжение – СДВР е получил 42 + 25б бр. малък сълзотворен спрей и 5 +135 бр. голям сълзотворен спрей с кобур за бедро.

За изясняване на спора от фактическа страна, по делото е прието заключение на съдебно-медицинска експертиза, изготвено от вещото лице Р. Д., което съдът кредитира като обективно и компетентно (л.175-178 по делото). На поставените въпроси, вещото лице е отговорило, че спреят „SABRE R. МК3“ съдържа вещество олеорезин капсикум и предизвиква възпаление, дразнене, парене, болка и сълзене в областта на очите, лицето, устата и горните дихателни пътища. Предизвиква неконтролируемо затваряне на очите (блафароспазъм), трудности в дишането, секреция от очите и носа, кашлица. Вещото лице сочи, че повечето ефекти преминават от 20 до 90 мин., но дразненето в очите може да продължи до 24 часа. Цитира статия в престижно списание, според която еднократната експозиция не е опасна за окото и не води до намалена зрителна острота, в случай че се спазват указанията за безопасна употреба. Според вещото лице, ищецът е получил типичните за обгазяване остри симптоми – блефароспазъм, сълзене, болки и зачервяване на очите, дразнене и парене на кожата на лицето. Експертизата сочи, че възстановителният процес е продължил около 24 часа, а средствата за лечение на пострадалия включват употребата на изкуствени сълзи чиято цена обикновено е между 15 лв. и 30 лв. на месец. По повод на оплакванията на ищеца, вещото лице сочи, че след проведен личен преглед е установило, че най-добрата коригирана зрителна острота на лявото око е намалена до 70 %. Соци, че е установено старческо перде на лявото око, появата на което може да се ускори при настъпване на тъпа механична травма и вътреочно възпаление след химическо изгаряне. В заключението е посочено, че тъй като ищецът не е бил прегледан непосредствено след инцидента, няма достоверни доказателства за настъпването на последните. Вещото лице е установило скъсено време за разкъсване на слъзния филм, което сочи, че е белег на сухо око и може да се счете за последица от действието на спрея. В заключение, вещото лице прави извод, че ищецът е претърпял типичните за обгазяване болки и страдания, които преминават до 24 часа. Предполага, че впоследствие ищецът е възможно да търпи дискомфорт в очите свързан със сухота, която адекватно се повлиява от поставянето на изкуствени сълзи. По отношение на оплакванията на ищеца за ограничение на зрителната способност, вещото лице дава отговор, че същото по-скоро се дължи на установената хиперметропия и пресбиопия, които нямат никаква връзка с инцидента. Посочено е, че връзката между появата на перде в лявото око и намаленото зрение и инцидента не могат да бъдат доказани от СМЕ, а са

обект на анализ на събития и евентуална неправилна употреба на спрея.

По делото са изслушани показанията на свидетелите С. К. К. и Г. С. С., които съдът възприема като ясни и непротиворечиви.

Разпитана, свидетелката К. заявява, че познава ищеца, тъй като живеят в един квартал. На протеста на 02 септември отишли заедно. Спомня си, че протестът бил между бившия Партиен дом и банката. В един момент видяла хора напръскани със спрей, някаква жълта течност и как двама души водят Г.. Пояснява, че Г. не можел да си отвори очите и целият бил мокър. Имало и други пострадали. Гледката била трагична. Твърди, че снимала с телефона си, но след това изтрила снимките, за да не ѝ напомнят неприятното изживяване. Споделя, че ищецът месеци наред ѝ се оплаквал, че зрението му се влошава, като четял му се губели букви, при светната лампа усещал като ток и иглички, появили му се жълти петна в очите. На въпросната дата, Г. бил по-напред при полицаите, а тя била по-назад. Споделя, че като се върнал при тях бил напръскан, хора го довели. Спомня си, че други хора поливали с вода пострадалите, за да ги облекчат, имало мирис и на нея ѝ станало нещо на гърлото. Спомня си, че преди инцидента, Г. нямал оплаквания, свързани с очите. Месеци след това бил стресиран. Твърди, че след инцидента, ищецът се стресирал от полицаи, имал промяна в поведението, сънувал епизоди от случилото се. Споделя, че с ищеца се виждат от време на време по разни мероприятия, месечно по няколко пъти – 2-3 пъти. Не помни колко време след случая Г. отишъл на лекар. Не знае кои точно служители са пръскали протестиращите, защото била далеч.

Разпитан, свидетелят С., заявява, че знае за какво се води делото. 02 септември е един от многото дни, в които имало протести. На тази дата се стигнало до сблъсъци. Силите на реда се опитвали да спрат гражданите. На 02 септември си спомня, че бил там от 08:00 часа до късно вечерта. Видял Г. още сутринта. Спомня си, че по обяд част от гражданите искали да минат през кордона на полицията и тя използвала сълзотворен газ. Г. бил близо до него и двамата били напръскани. Спомня си, че някои от напръсканите хора били в много тежко състояние. За Г., помни, че спрял хората да го промиват с вода, защото знаел, че това не било добре. Спомнял си, че Г. не бил от агресивните, но тълпата го избутала напред. Твърди, че знаел, че преди този инцидент Г. нямал проблеми с очите. С ищеца се запознали около месец преди случката. Общ приятел ги запознал на площада. Спомня си, че с ищеца са се виждали около 10-15 пъти на протести, но инцидента е от 02.09.2020 г. Пояснява, че полицаите били със защитно облекло, каски, шлемове. Заявява, че загубил дирите на Г. още ранния следобед и след това не го е търсил.

По делото е представен амб. лист № 000521 от 10.03.2021 г. /л.44/, с поставена основна диагноза „Кристални отлагания в стъкловидното тяло“. Посочено обективно състояние: „Мъртви клетки в стъкловидното тяло на двете очи, по-силно изразено в лявото стъкловидно тяло. Назначена терапия: оксигенация“.

В приложено съдебномедицинско удостоверение № 83/03.2021 г. /л.42/, издадено на Г. С. С. е дадено заключение, че обективни находки, като преки последици от въздействието на лютивия спрей към настоящия момент не могат да бъдат установени, тъй като промените обичайно преминават за

няколко часа, до едно денонощие. Въпреки това, съдебният лекар сочи, че съобщените от освидетелстваното лице оплаквания са типични за подобно въздействие и може да ги приеме за достоверни. Касае се за типични контактни увреждания от лютив спрей, които причинили на пострадалия временно разстройство на здравето, неопасно за живота. В допълнение, като бележка, е посочено, че по отношение на установените промени в стъкловидното тяло на двете очи е необходимо да се изясни от специалист – офталмолог, дали тези промени са последица от въздействието на лютивия спрей, от друг вид външно въздействие, или се касае за болестни промени. Само след такава оценка, тези промени могат да бъдат коментирани в аспекта на понятието „телесна повреда“.

При така установената фактическа обстановка съдът приема от правна страна следното:

Предявените иски са процесуално допустими – претендира се обезщетяване на имуществени и неимуществени вреди, за които се твърди, че са настъпили в резултат на незаконосъобразни действия на полицейски служители.

Съобразно разпоредбата на чл. 205 от АПК, искът е предявен срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразни действия се твърди, че са причинени вредите – СДВР.

Разгледани по същество, съдът намери следното по основателността на исковите.

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. За да възникне отговорност за дейност на ответника, предвидена в чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, следва да са налице трите елемента от правопораждащия я фактически състав: 1. Незаконосъобразно действие или бездействие; 2. неимуществени вреди и 3. пряка причинна връзка между вредите и незаконосъобразното действие или бездействие. Отговорността е безвиновна - съгласно чл.4 от ЗОДОВ държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице.

Съгласно чл.154, ал.1 от ГПК, вр. чл.144 от АПК в тежест на ищеца е да проведе пълно и главно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения от него иск, а на съда - да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан. Липсата на който и да е от елементите на фактическия състав на предявения иск обуславя неговата неоснователност.

В конкретния случай, ищецът претендира неимуществени и имуществени вреди на следните основания:

1. Неимуществените вреди, изразяващи се в претърпени физически болки и страдания от обгазяването със сълзотворен спрей „SABRE R. МКЗ“ и чувство за несправедливост, че като мирно протестиращ гражданин е бил обект на такива действия с цена на иска 5000.00 лв.

2. Имуществени вреди, изразяващи се в заплатени от ищеца суми за

медикаменти за лечение вследствие на увреждането на очите, след като бил напръскан със сълзотворен спрей, в общ размер на 143.20 лв.

По първата претенция:

Съдът намери исковата претенция за неимуществени вреди за частично основателна:

Настоящият съдебен състав намира, след обсъждане в съвкупност на приетите и описани по-горе доказателства, че първата предпоставка за ангажиране на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ е доказана по отношение на СДВР. Видно от спомената по-горе план-разстановка, пространството, където се е намирал С. по време на протеста на 02.09.2020 г. – обхващащ пространството пред БНБ и сградата на Народното, е било в района на отговорност на служителите на СДВР, които са осъществявали действия по охраната на обществения ред в посочения район по време и след приключване на протестите, т.е. служители на СДВР са могли да влязат в съприкосновение с протестиращите, по време на разрешен протест, сред които е бил и С..

В подкрепа на този извод е и анализът на описаните по-горе доклади, изготвени във връзка с подадената от П. Д. жалба и видео-записите от средствата за масово осведомяване и камерите за видео-наблюдение на площад „К. А. I“. От снетите обяснения от жандармерийските служители, същите са изпълнявали задачи, по изграждане на кордони, а „служители на С.“ са участвали в задържането на протестиращи. При преглед на интернет-страницата на СДВР (електронен адрес <https://www.mvr.bg/sdvr>), се установява, че в структурата на дирекцията съществува отдел „Специализирани полицейски сили“. Абревиатура, съответстваща на това звено - ОСПС-СДВР, е имало върху тактическите елечи на служители, заснети от средствата за масово осведомяване да пръскат протестиращите с лютив спрей.

На следващо място, видно от приложения по делото договор за обществена поръчка УРИ 5785. опд- 145/26.11.19 г. /л.150/, сключен между дирекция „Управление на собствеността и социални дейности“ /възложител/ и „Спешъл Тактикъл Съплайс“ ЕООД /изпълнител/, с предмет доставка сълзотворен спрей „SABRE R. МКЗ“ индивидуален малък 331 бр. и 160 бр. голям спрей, спрейовете са закупени и предадени с приемо-предавателни протоколи на централен оръжеен склад, находящ се в [жк], на [улица] /л.165 и л. 167/.

От квитанции с № 797934 от 24.02.2020 г. /л.165/ и № 837027 от 02.09.2020 г. /л.170/, е видно, че Ц. -2 СДВР е получила 75 бр. малък сълзотворен спрей и 25 бр. голям сълзотворен спрей с кобур за бедро и 42 + 256 бр. малък сълзотворен спрей и 5 +135 бр. голям сълзотворен спрей с кобур за бедро.

Доказана е и втората предпоставка, за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Съгласно чл. 85 от ЗМВР, при изпълнение на служебните си задължения полицейските органи могат да използват физическа сила и помощни средства само когато това е абсолютно необходимо при: 1. противодействие или отказ да се изпълни законно разпореждане; 2. задържане на правонарушител, който не се подчинява или оказва съпротива на полицейски орган; 3. конвоиране на лице или при опит то да избяга, да посегне на своя живот или на живота и здравето на други лица;

4. оказване съдействие на други държавни органи или длъжностни лица, включително на контролорите на Европейската комисия, на които противозаконно се пречи да изпълняват задълженията си; 5. нападения срещу граждани и полицейски органи; 6. освобождаване на заложници; 7. групови нарушения на обществения ред и т.н. Помощни средства са: белезници, усмирителни ризи, палки и прибори; химически вещества, утвърдени от министъра на здравеопазването; служебни животни – кучета и коне; халосни патрони, патрони с гумени, пластмасови и шокови куршуми; устройства за принудително спиране на превозни средства; устройства за отваряне на помещения, светлинни и звукови устройства с отвличащо въздействие; водометни и въздухоструйни машини; бронирани машини. Според чл. 86 от с.з., физическа сила и помощни средства се използват след предупреждение с изключение на случаите на внезапно нападение и при освобождаване на заложници. Използването на физическа сила и помощни средства се съобразява с конкретната обстановка, характера на нарушението на обществения ред и личността на правонарушителя. В случаите по чл. 85 полицейските органи използват само абсолютно необходимата сила. При използването на физическа сила и помощни средства полицейските органи вземат всички мерки за опазване живота и здравето на лицата, срещу които са насочени. Използването на физическа сила и помощни средства се преустановява незабавно след постигане на законната му цел.

Според чл. 39 от Конституцията на Република България, всеки има право да изразява мнение и да го разпространява чрез слово - писмено или устно, чрез звук, изображение или по друг начин, а съгласно чл. 43 от основния закон, гражданите имат право да се събират мирно и без оръжие на събрания и манифестации.

В разглеждания казус, Г. С. безспорно е участвал в разрешен, следователно законен протест.

За да е допустимо спрямо него да се използва физическа сила и помощни средства, следва той да е извършвал някакви действия, които да обосноват използването им, като след анализ на свидетелските показания на очевидци, такива не се установяват, напротив.

Според свидетеля С., на процесната дата по обяд част от гражданите искали да минат през кордона на полицията и тя използвала сълзотворен газ. Г. бил близо до него и двамата били напръскани. Спомня си, че някои от напръсканите хора били в много тежко състояние. За Г. си спомнял, че не бил от агресивните, но тълпата го избутала напред.

Свидетелката К. споделя, че познава ищеца, тъй като живеят в един квартал. На протеста на 02 септември отишли заедно. В един момент видяла хора напръскани със спрей, някаква жълта течност и как двама души водят Г.. Пояснява, че Г. не можел да си отвори очите и целият бил мокър. Имало и други пострадали. Гледката била трагична. Разказва, че ищецът месеци наред й се оплаквал, че зрението му се влошава, като четял му се губели букви, при светната лампа усещал като ток и иглички, появили му се жълти петна в очите. На въпросната дата, Г. бил по-напред при полицаите, а тя била по-назад. Твърди, че преди инцидента, Г. нямал оплаквания, свързани с очите. Месеци след това бил стресиран, имал промяна в поведението,

сънувал епизоди от случилото се.

От показанията на свидетеля С., може да се направи извода, че С., участвайки в протеста, по никакъв начин не е извършил действия, свързани с нарушаване на обществения ред. Не се установява да е употребил физическа сила или агресия срещу полицейските служители, да не се подчинил на техни разпореждания или по какъвто и да е друг начин да обосновал използването спрямо него на помощните средства, предвидени в чл. 85 и чл. 86 от ЗМВР. Няма данни, той да разрушавал обществено или частно имущество или да е застрашавал здравето или живота на други граждани или длъжностни лица.

От събраните по делото гласни и писмени доказателства се установява, че протестиращите са искали да продължат придвижването по площад „К. А. I”, което е било ограничено от полицейския кордон. Очевидно е в случая, че така наречените „групи за задържане”, съставени от служители на отдел „Специални-полицейски сили” – СДВР, по неизвестни причини са решили, без предупреждение, както е предвидено в чл. 86 от ЗМВР, да използват физическа сила, като започнали да пръскат със сълзотворен спрей протестиращите. Тези техни незаконосъобразни действия, са довели до обливането на ищеца със сълзотворен спрей, от което е изпитал болка, задух и чувство за несправедливост от неочакваното нападение без да е провокирал с личните си действия такава ответна реакция. Незаконосъобразно според настоящия съдебен състав е и използването на химически вещества – лютив спрейове срещу протестиращите, поради липсата на предвидените за такова използване законови предпоставки. Използването на такива помощни средства от служителите на отдел „Специални-полицейски сили” – СДВР срещу Д. и срещу други протестиращи се потвърждава както от показания на свидетелите С. и К., така и от видеозаписите, видно от описания по-горе доклад.

Относно третата предпоставка - наличие на причинена вреда, настоящият съдебен състав намира същата за доказана по следните съображения.

Във връзка с използването срещу ищеца на лютив спрей, съдът намира за доказани твърденията му, за претърпени болки и страдания, след напръскването му с такъв спрей от страна на служителите на отдел „Специални-полицейски сили” – СДВР. Видно от показанията на свидетеля К., той е бил доведен от двама души, следователно е бил в безпомощно състояние. На следващо място, свидетелката потвърждава, че С. не могъл да вижда известно време. С приетата по делото СМЕ се потвърждава и посоченото в исковата молба от състояние в момента на взаимодействие със сълзотворния спрей (болки в очите, сълзене, задух, чувство на горене), което продължило до вечерта.

Използването на лютив спрей и то от близко разстояние (около 1 метър), може да причини на обгазения изключително неприятен дискомфорт, който макар и да не е застрашаващ живота, предизвиква продължителни физически болки и страдания, изразяващи се, съгласно описаните по-горе указания в парене и болка в очите, произволно мигане, свиване на клепачите и сълзене, болезнено парене в устата, носоглътката и горните дихателни пътища, което затруднява дишането.

Съдът не намира основание да определи като законосъобразни действията

на полицейските служители, напръскали мирно протестиращ възрастен човек със силно действащо химическо вещество, причиняващо описаните силни физически страдания. Тези действия в случая по никакъв начин, не са били свързани с основанията за използването на такива помощни средства, описани в чл. 85 от ЗМВР, но могат да бъдат определени като особено необоснован акт на насилие и нечовешко отношение. Това действие е още по-укорително, защото е извършено от подготвени и добре екипирани полицейски служител срещу гражданин, изразяващ гарантирано от Конституцията му право на протест, без да застрашава обществения ред.

Направеният анализ на събраните доказателства, безспорно налага извода, за наличие на причинно-следствена връзка между описаните незаконосъобразни действия на служителите на СДВР и претърпените неимуществени вреди. В случай, че описаните действия на тези служители не бяха упражнени спрямо ищеца, той нямаше да претърпи и установените безспорно вреди, т.е. установена е и последната предпоставка за ангажиране на отговорността на държавата по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ.

По твърдяното трайно увреждане на очите и по втората претенция за имуществените вреди съдът намери следното:

По твърдението на ищеца за настъпили увреждания на очите, представляващи жълти петна, особено изразени в стъкловидното тяло на лявото око не беше проведено пълно и главно доказване на причинно-следствената връзка между поразителния ефект на използвания от служителите на ответника сълзотворен спрей „SABRE R. МКЗ“ и настъпилите изменения в зрителните му органи.

Видно от представеното по делото техническо предложение за пазарно проучване с предмет „Доставка на сълзотворен спрей „SABRE R. МКЗ“, сълзотворните спрейове са нетоксични, съдържащи вещество Major Capsaicinoids (капсаициноидите са активните и причиняващи болка компоненти на лютия пипер), 10% OC O. Capsicum- червен пипер, незапалимо вещество и MM SHU. Посочено е, че активното вещество е одобрено от Министерство на здравеопазването.

От приетата и неоспорена СМЕ е видно, че спреят „SABRE R. МКЗ“ съдържа вещество олеорезин капсикум, което предизвиква възпаление, дразнене, парене, болка и сълзене в областта на очите, лицето, устата и горните дихателни пътища. Предизвиква неконтролируемо затваряне на очите (блафароспазъм), трудности в дишането, секреция от очите и носа, кашлица. Сочи се, че повечето ефекти преминават от 20 до 90 мин., но дразненето в очите може да продължи до 24 часа, както е описал ищеца в исковата си молба. В заключението си, вещото лице сочи, че ищецът е получил типичните за обгазяване остри симптоми – блефароспазъм (*не виждал известно време, според св. К.*), сълзене, болки и зачервяване на очите, дразнене и парене на кожата на лицето. Според вещото лице, връзката между появата на перде в лявото око и намаленото зрение и инцидента не могат да бъдат доказани от СМЕ, а са обект на анализ на събития и евентуална неправилна употреба на спрея. Ищецът не е представил доказателства, установяващи състоянието на очите му непосредствено след инцидента. Първият преглед при офтомолог е бил половин година след инцидента, а именно на 10.03.2021 г. Видно от

описаното в амб. лист от прегледа, състоянието на очите на ищеца (жълтите петна) се свързва с появата на перде.

От съдебномедицинско удостоверение № 83/03.2021 г. /л.42/, издадено на Г. С. С. е дадено заключение, че обективни находки, като преки последици от въздействието на лютивия спрей към настоящия момент не могат да бъдат установени, тъй като промените обичайно преминават за няколко часа, до едно денонощие. В същото е посочено, че по отношение на установените промени в стъкловидното тяло на двете очи е необходимо да се изясни от специалист – офтамолог, дали тези промени са последица от въздействието на лютивия спрей, от друг вид външно въздействие, или се касае за болестни промени. Съдебният лекар е заключил, че само след такава оценка, тези промени могат да бъдат коментирани в аспекта на понятието „телесна повреда“. По делото не бяха представени доказателства, от които да е видно, че уврежданията на очите на ищеца са вследствие на взаимодействието именно с лютивия спрей. Видно от цялата медицинска документация по делото, вероятността за появата на перде в стъкловидната част на окото, каквото изменение е констатирал офтомолога, е малка и би могла да е вследствие от удар, механично съприкосновение с тъп предмет, доказателства за което не са представени.

Представените по делото доказателства за извършени плащания в общ размер на 143.20 лв., приложени по делото на л.45, касаят закупуване на медикаменти (капки за очи), изписани по време на прегледа, който е проведен на 10.03.2021 г. във връзка с усещането за сухота в очите и измененията, свързани с появата на перде, които последици не се доказва, че са в пряка и непосредствена връзка с инцидента от 02.09.2020 г. Ето защо, съдът счита, че не следва да се уважат като претърпени имуществени вреди в конкретния случай, а исковата претенция за имуществени вреди да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД, обезщетението за неимуществени вреди се определя по справедливост, като съдът се съобразява и с практиката на ЕСПЧ, по дела, образувани срещу България по идентични оплаквания – претърпени неимуществени вреди, поради незаконосъобразни действия на органи и длъжностни лица, Европейският съд по правата на човека в С. е присъждал различни обезщетения, вариращи от 500 евро до 4000 евро. /S. H. v. B. app. № 36794/03, D. v. B. app. 27791/09, P. and P. v. B. app. 50027/08 and 50781/09/.

От друга страна съдът намира, че размерът на претенцията за присъждане на обезщетение в размер на 5000 лева е недоказан.

Няма преки доказателства, незаконосъобразните действия, предизвикали установените физически и психически болки и страдания, търпени от ищеца да са предизвикали други негативни последици или да са повлияли на физическото и психическото му здраве, за един по-продължителен период.

При съобразяване на вида, интензитета и продължителността на претърпените от Г. С. неимуществени вреди – физически и психически болки и страдания, установени на основание събраните по делото доказателства и практиката на ЕСПЧ, съдът намира, че обезщетение в размер на 1500 лева се явява обосновано и справедливо.

По отношение на претенцията за присъждане на законна лихва, върху

обезщетението, в съответствие с т. 4 на Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, е моментът на преустановяване на незаконните действия или бездействия. В тази връзка върху посочената сума следва се дължи законна лихва, считано от 02.09.2020 г. - датата на преустановяването на действията до окончателно изплащане на сумата.

Предвид изложеното и като взе предвид частичната основателност предявеният главен иск, съдът намира за основателен и акцесорния иск за присъждане на законна лихва върху присъдения размер обезщетението, от момента на подаване на исковата молба до окончателното изплащане на сумата.

С оглед изхода на спора на ищеца и на ответника се дължат разноски съразмерно на уважената и отхвърлена част от иска. Такива са поискани своевременно от всички страни, поради което съдът дължи присъждането им. Ищецът е поискал присъждане на разноски в общ размер на 791 лева, в т. ч. 10 лв. за платена държавна такса, 580 лв. за платен адвокатски хонорар и 200 лв. – внесен депозит за изготвената СМЕ, изчислено съразмерно уважената част от иска, на ищеца следва да бъдат присъдени разноски в общ размер на 230.70 лв.

На основание чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ и съобразно изхода на делото в полза на ответника следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение съразмерно на отхвърлената част - 80 лв., съгласно чл. 37, ал. 1 ЗПП вр. чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Воден от горното, Административен съд София град, I отделение, 6 състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на Г. С. С., ЕГН [ЕГН] сумата от 1500 лв. (хиляда и петстотин лева), ведно със законната лихва от 18.04.2022г. до окончателното изплащане на сумата, обезщетение за претърпени неимуществени вреди, настъпили от незаконосъобразни действия на служители на СДВР на 02.09.2021 г., като **ОТХВЪРЛЯ** иска за неимуществени вреди в размера му над 1500 лв. до пълния му предявен размер от 5000 лв.

ОТХВЪРЛЯ иска, подаден от Г. С. С., ЕГН [ЕГН], срещу Столична дирекция на вътрешните работи в частта за претърпени имуществени вреди в размер на 143.20 лв. и претендираната законна лихва.

ОСЪЖДА Столична дирекция на вътрешните работи да заплати на Г. С. С., ЕГН [ЕГН] сумата от 230.70 лв. (двеста и тридесет лева и седемдесет стотинки) за разноски по делото, съразмерно на уважената част от иска.

ОСЪЖДА Г. С. С., ЕГН [ЕГН] да заплати на Столична дирекция на вътрешните работи сумата от 80 лв. (осемдесет лева), представляваща разноски по делото за юрисконсултско възнаграждение, съразмерно с отхвърлената част от иска.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред ВАС на РБ в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: